

תפילה (24)

ראינו מה זה אנחנו, ובעיקר, ראינו את הקשר שיש בינינו לבין השי"ת.

במעמד הר סיני ראינו את האמת של השי"ת ואת האמת שלנו. ראינו שהקב"ה הוא אלוקים אמת, ראינו כי אתה אחד ושמך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ. ראינו שאנו יכולים לדעת את האמת. זוהי אחת מנקודות החשובות שעל כל יהודי לדעת, הקב"ה נתן לנו במתנה את השכל, כלי שעל ידו אנו יכולים לדעת דרך התורה, את המציאות האמיתית של הדברים שאנו רואים. מהי שבת. מהו יו"ט וכו'. בהמה לא רואה תפילין, גם גוי לא מבין מהם תפילין, ולהבדיל אפילו המלאכים, גם הם לא יודעים מהם תפילין. אבל אנחנו יודעים מהם תפילין, אנו יודעים כיצד להניח תפילין ומהי משמעותם. אנו יודעים מהו תורה ומה משמעות לימודה. ככל שנהיה יותר דבוקים באמת זו עד שתהיה חלק מאתנו, כך ניטיב לראות.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "נפש שמשון" על סדור התפילה

הנותן לשכוי בינה. לא בשמים היא

במתנת ה"שכל" טמונה נקודה נוספת, מופלאה עד מאוד. חז"ל, במעשה בתנור של עכנאי (ב"מ נט:), קבעו לנו כלל בסדר פסיקת ההלכה על פי הפסוק "לא בשמים היא" (דברים ל. יב): שכבר ניתנה תורה מהר סיני, ואין משגיחין בבת קול. ומסופר בגמרא (ב"מ פו.), שנחלקו במתיבתא דרקייעא על מקרה של ספק בנגעים, הקב"ה ברוך הוא אומר טהור וכולהו מתיבתא דרקייעא אמרי טמא, ואמרי, מאן נוכח (אמרו, מי יכריע?), נוכח רבה בר נחמני! כשאתה חי, אתה מכריע! מי מכריע? ראובן מירושלים, דור דור ודורשיו. וזהו ממש מבהיל, שהרי יסוד זה של "לא בשמים היא" קובע שהקב"ה נתן לנו את הכלים שאנחנו נשתמש בהם להכריע את האמת לאמיתו, והקב"ה, כביכול, יכריע כמונו. כלומר, לא רק שניתן לנו כלי להבחין על ידו מהי האמת, אלא בעזרת הכלי הזה, השכל הישר, אנו גם קובעים מהי האמת.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "נפש שמשון" על סדור התפילה

ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם פוקח עורים

שבח על היכולת המופלאה לראות

בספר יסוד ושורש העבודה נאמר, שגם אם את כל הברכות השחר אומר האדם בעינים עצומות, בברכת פוקח עורים עליו לפקוח את העינים. לשם מה? כדי להראות להקב"ה את גודל השבח, רבונו של עולם, אני רואה! תודה רבה לך על כך! העין היא בריאה מופלאה. הדבר הפחות מובן ברפואה. רבנו האר"י ז"ל אומר, שהעין עשויה משבעים שכבות וקרומים, כמנין

הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה

לכאורה יש לתמוה, על מה ולמה ראו חכמים לקבוע ברכה זו דוקא בהבחנת התרנגול. והנה במסכת ר"ה (כו.) אמר ריש לקיש: כשהלכתי לתחום קן נרייא היו קורין וכו' ולתרנגול שכוי. ובכך פירשה שם הגמרא את הפסוק באיוב (לח. לו): "או מי שנתן לשכוי בינה", זה התרנגול. ולכאורה מדוע לא פירשה הגמרא את המלה במובן "לב", כדברי הפסוק "משכיות לבב" (תהלים עג. ז), וכפי שבאמת ביארו המפרשים שם באיוב. נראה כי שכוי, זהו החוש הטבעי, תחושת הלב, היודע להבחין בדברים ולשפוט אותם באופן טבעי, לא מכח ידיעה אלא מכח נטיה ודחף פנימי. על חוש טבעי זה של הרגשת הלב שחנן השי"ת את האדם, אותו כינה דוד המלך "משכיות לבב", מברכים אנו בשחר. ומכיון שהתרנגול שונה משאר בעלי החיים, בכך שניחן באותו חוש טבעי להבחין בדברים, שהרי יודע להבדיל בין יום ובין לילה, לכן נוסף לשמו גם השם שכוי. ואולי יש לפרש באופן הפוך, מכיון שבלשון העמים קרוי התרנגול, שכוי, לכן נקראה תכונת הלב הטבעית הזו של האדם להבחין בדברים בשם שכוי, על שם התרנגול, הקרוי שכוי, אשר אף הוא ניחן בתכונה זו. בברכת "הנותן לשכוי בינה", מדגישים אנו איפוא, שהקב"ה הוא שטבע חוש טביעה זה. באדם ובתרנגול.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות" על סדור התפילה

הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה

מהי המציאות האמיתית

בעולם ישנם הרבה סוגי נבראים: בעלי חיים, גויים, יהודים, תלמידי חכמים, מלאכים, שרפים, חיות הקודש וכו'. כל אחד מהם רואה את המציאות באופן שונה, כל אחד לפי מושגיו. אם כן, היכן מונחת המציאות האמיתית? המציאות האמיתית היא לא מה שהדג ראה, לא מה שהאדם רואה וגם לא מה שהמלאך רואה, אלא רק מה שהקב"ה רואה. אולם גם לנו ניתנה האפשרות לראות את המציאות האמיתית, דרך העינים של הקב"ה כביכול, דרך התורה, אדם הדבוק בתורה הקדושה ויש בו דעת תורה, יכול לראות את האמת בכל דבר שבעולם. מהיכן אנו יודעים שביכולתנו לראות את המציאות? התשובה היא: בהר סיני ראינו זאת. במעמד הר סיני נפתחו לנו שבעה רקיעים, מציאות העולם התגלתה בשורש השורשים וראינו את בורא כל העולמות, ראינו כל המציאות כולה, ראינו את היחס הנכון כלפי הקב"ה. איך הקב"ה כביכול חובק את הכל והכל שלו. ראינו את האמת לאמיתו. באותו מעמד ראינו מה זה ה' יתברך,

עיי"ן. העיץ כולה מים, ומנקודה קטנה שחורה שבתוכה, שהם האישונים, האדם רואה. הקב"ה עשה לעיץ חסדים ושמירות רבות כמו: ריסים וגבות. הגבות סופגות את הזעה ובאופן הזה מגינות על העיץ מפני זי עת הפנים שהיא מלוחה, ועלולה לסמא את העינים. כל גוף זר שנכנס לעיץ, מיד מפריע לה. דמעות הן ברכה מיוחדת. כמה שבח צריך לתת להקב"ה על היכולת הלא מובנת לראות.

ספר "עבודה שכלב"

פוקח עורים

בסדר היום כתוב, שבשעה שאדם מברך "פוקח עורים", עליו לכוון: רבונו של עולם, עזור לי שאשמור את עיני היום מראות ברע. איני רוצה לראות דברים רעים ואיני רוצה לראות מראות אסורים. אתה פוקח עורים, ופקחת לי את עיני, זכה אותי לשמור אותן זכות וטהורות. חז"ל אמרו (ברכות ו): : אם היתה ניתנת רשות לאדם לראות ראייה קצת רוחנית, לא היתה שום בריה יכולה לעמוד מפני המזיקים. אדם היה עלול להשתגע ולאבד את עצמו לדעת מן הפחד מפני הראייה של המזיקין הללו. לפעמים אדם רואה פיזית, אך לא רואה באמת את מה שעליו לראות, משום שהקב"ה לא רוצה בכך, כפי שאמר **רבי בנימין**: הכל בחזקת סומין עד שהקב"ה מאיר את עינים.

ספר "עבודה שכלב"

אמרו חז"ל (נדרים סד): : ארבעה חשובים כמת. אחד מהם הוא הסומא. עיור לעולם אינו שבע מן האוכל שלו, שכן העיץ נחשבת אוכלת, כמו שנאמר: "**בלתי אל המן עינינו**". לכן לעולם ברכת המזון של האדם סומא היא מדרבנן, שכן אף פעם לא מתקיים בו: "**ואכלת ושבעת וברכת**". הוא לא שבע, הוא יכול לאכול סיר שלם ולקום רעב, משום שאינו רואה את האוכל. כח ראית העיץ גדול מכח שמיעת האוזן. שמיעה יכולה להטות אדם. הוא שומע קול בכי, משוכנע שזה תינוק שלו, רץ לבדוק, ומגלה שאלו היו יללות חתול. הראייה היא הכח המקשר, המיישר והמחבר. כשאנו מבינים קצת מהי עין, ברכת פוקח עורים שלנו נראית אחרת לגמרי.

אם אדם היה רואה בצורה מטושטשת יומיים בלבד, כבר הברכה שלו נראית אחרת. אנחנו מקבלים את כח הראייה ואת העינים הבריאות כאילו זה דבר שמובן מאליה. לא חושבים על כך שבין רגע יכול הכל להתהפך ולהשתנות. כמה נקרע הלב, לראות אנשים שמגשימים את דרכם באפילה, ולא זכו לעינים בריאות. האם אנחנו יודעים לומר תודה לבורא עולם, על שהוא פוקח עורים ונותן לנו את חוש הראייה בכל בוקר מחדש?

ספר "עבודה שכלב"

הלכה: מעלת הלומד בקול ובנעימה.

כתב **השו"ע** (י"ד סי' רמ"ו סכ"ב): **וכל המשמיע קולו בשעת לימודו, תלמודו מתקיים בידו.** כתב הפסקים **ותשובות** (אות נו): ומקור הדבר בגמרא (עירובין נד.): ברוריה אשכחתייה לההוא תלמידא דהוה קא גריס בלחישא, בטשה ביה (בעטה בו, רש"י), אמרה ליה לא כך כתוב: ערוכה בכל ושמורה: אם ערוכה ברמ"ח אברים שלך משתמרת, ואם לאו אינה משתמרת. והיינו שאם לומד בקול רם הרי הוא כלומד בכל רמ"ח אברים, שהדיבור בקול רם מביא הרגשה ותנועה לכל האברים, והוא אחד מהקנינים שהתורה נקנית בהם (אבות פ"ו מ"ה). אם הלימוד בקול מפריע לשינת השכנים יכולים הם למחות בידו, כי אפשר ללמוד בקול רם בלי שיפריע לאחרים, ויש חולקים שאין יכולים למחות בידו. ברם כל שאפשר ללמוד באופן שלא יפריע למנוחת השכנים, צריך לעשות כן.

פתגם: כגודל הקירבה, כך עוצם המריכה.

ספר "שמחלה"

חקירה: חציצה בטבילה

דבר המקפיד עליו חוצץ, משום שעומד להסירו, או משום שהוא דבר חשוב בעיניו (ברכת אברהם סוכה ו: רוב ומקפיד) *ספר "קובץ יסודות וחקירות"*

סיפור: מקרא מפורש

שאלו לילד אחד מילדי החדר: אומרים אנו בקריאת שמע: ונתתי עשב בשדך, נשאלת השאלה: מה ענין עשיו לשדה? השיב הילד מניה וביה: הרי מקרא מפורש הוא: ויהי עשיו איש יודע ציד איש שדה.

ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף מו)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, סשא בנימין בין קאריץ מרים ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוה, פייגא אולגה בת ברנה, יוסף בן מייכה, רבקה בת ליוה, רישרד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, יעקב בן אסתר, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יוסף בן מייכה רפואה שלימה ולידה קלה לרבקה בת שרה. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת מרים. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלה.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr